

I

Visst vet jeg at før i verden var det nok av mennesker som ikke visste hva frykt var for noe. Jeg har hørt om en hel rekke mennesker som svært gjerne gikk på nattgammel is og som ikke kunne tenke seg noen større fornøyelse enn å spenne for en hest som var kjent for å løpe ut. Ja, det fantes også en og annen som ikke vek tilbake for å spille kort med fanejunker Ahlegård, enda man nok var klar over at han gjorde kunster med kortene, så han alltid kom til å vinne. Jeg kjenner også til noen uforferdede karer som ikke var redde for å legge ut på en reise en fredag eller sette seg til et middagsbord der det var dekket til tretten. Men jeg lurer sannelig på om noen av dem ville hatt mot til å sette på seg den forskrekkelige ringen som gamle general Löwensköld på Hedeby hadde eid.

Det var denne gamle generalen som hadde skaffet Löwensköldene både navn og gård og adelskap, og så lenge noen av dem ennå bodde på Hedeby, hang portrettet av ham i den store salongen i annen etasje, midt mellom vinduene. Det var et stort maleri som gikk fra gulv til tak, og ved første øyekast syntes man at det var selveste Karl den tolvte som sto der i blå frakk, store semskede skinnhansker og umåtelige skafte-støvler, stødig plassert på det sjakkrutede gulvet, men når man kom nærmere, så man jo at det var en helt annen slags mann.

Det var et stort og grovt bondeansikt som stakk opp over frakkekraven. Mannen på maleriet så ut til å være født til å gå etter ploegen i all sin tid. Men midt i sin uskjønnhet virket han som en klok og pålitelig og prektig kar. Om han hadde

kommet til verden i våre dager, ville han minst ha blitt lagrettemann eller kommuneordfører, ja, hvem vet om han ikke hadde kommet inn i riksdagen. Men siden han levde i den store heltekongens tid, så gikk han ut i krigen som fattig soldat, kom hjem som den navnkundige general Löwensköld, og som lønn for sine fortjenester fikk han Hedeby herregård i Bro sogn av kongen.

Forøvrig, jo lenger man betraktet portrettet, jo mer forsonet man seg med utseendet. Man syntes man skjønnte at slik hadde de vært, de krigere som hadde stått under kong Karls befaling og ploget en fure for ham gjennom Polen og Russland. Det var ikke bare eventyrere og hoffkavalerer som hadde fulgt ham, men det var nettopp slike enkle og alvorlige karer som han her på portrettet, som hadde likt ham og ment at han var en konge å leve og dø for.

Når man beskuet den gamle generalens kontrafei, pleide alltid noen av Löwensköldene å være tilstede for å bemerke at det slett ikke var et tegn på forfengelighet hos generalen at han hadde trukket av seg hansken på venstre hånd akkurat så mye at den store signetringen han bar på pekefingeren ble synlig på bildet. Ringen hadde han fått av kongen – det fantes bare én konge for ham – og ringen var kommet med på portrettet for å vise at Bengt Löwensköld var trofast mot sin konge. Han hadde jo måttet høre mange bitre anklager mot sin hersker, man dristet seg til å hevde at han gjennom uforstand og sløseri hadde brakt landet til avgrunnens rand, men generalen holdt fast ved ham allikevel. For kong Karl var en mann som verden aldri hadde sett maken til, og den som hadde levd i hans nærhet, hadde fått erfare at det fantes vakrere og høyere ting å kjempe for enn denne verdens ære og medgang.

På samme måte som Bengt Löwensköld hadde villet ha kongeringen med på sitt kontrafei, så hadde han også villet ha den med seg i graven. Heller ikke i så henseende var det noen forfengelighet med i spillet. Han hadde ikke til hensikt å bramme med at han hadde en stor konges ring på fingeren når han trådte frem for Vår Herre og erkeenglene, men han

håpet kanskje at når han gikk inn i salen der Karl den tolvte satt med alle «huggkårdene» omkring seg, så ville ringen tjene som et gjenkjennelsestegn, slik at han også etter døden fikk være i denne mannens nærhet, mannen han hadde tjent og dyrket i hele sitt liv.

Da generalens kiste ble satt ned i det murte gravkammeret han hadde besørget for seg på Bro kirkegård, bar han altså kongeringen på venstre hånds pekefinger. Det var mange av de tilstedeværende som jamret seg over at et slikt klenodium skulle følge en død mann i graven, for generalens ring var nesten like kjent og berømt som han selv. Man fortalte at det var så mye gull i den at det kunne ha holdt til å kjøpe en gård for, og at den røde karneolen der kongens monogram var inngravert, ikke var noe mindre verdt. Man syntes i alminnelighet at det var ærefullt av sønnene at de ikke hadde satt seg imot farens ønske, men latt ham beholde kostbarheten.

Om nå generalens ring i virkeligheten var slik som den var avbildet på maleriet, så var den en stygg og klumpete tingest som neppe noe menneske ville ha på seg idag, men det forhindrer ikke at den var umåtelig verdsatt for et par hundre år siden. For man må tenke på at alle smykker og gjenstander av edelt metall, bare med få unntak, måtte leveres inn til kongen, at man måtte kjempe mot minister Görtz' nødmynster og statsbankerott, og at for mange mennesker var gull noe som de hadde hørt snakk om, men aldri sett. Slik hadde det seg at folk ikke kunne glemme gullringen som til ingen nytte var blitt lagt under et kisteløkk. Man syntes nesten det var feil at den lå der. Den kunne jo vært solgt i fremmede land for store penger og skaffet brød til mang en som ikke hadde annet å livnære seg av enn halm og bark.

Men selv om det var mange som kunne ha ønsket å ha denne kostbarheten i sitt eie, var det ingen som for alvor tenkte på å tilegne seg den. Ringen lå i en tilskrudd kiste, i en gjenmurt gravkjeller, under tunge stenheller, utilgjengelig for selv den djerveste tyv, og på den måten mente man det måtte forbli til verdens undergang.